

100-річчя випуску перших поштових марок України

У 2018 році Україна святкує 100-річчя випуску перших поштових марок України. Цікавою була історія їх виникнення.

Дослідники філателії відзначають кілька ранніх проектів створення поштової марки. Цю ідею висували і шведський лейтенант К. Треффенберг, і словенський чиновник Л. Кошір, і англійський видавець Д. Чалмерс та інші.

Але запровадження наклеюваної поштової марки пов'язують з ім'ям англійського поштмейстера Роуленда Хілла, – автора ескізу першої у світі поштової марки, яка увійшла в обіг 6 травня 1840 р. в Англії.

В історії філателії перша марка відома під назвою «чорний пенні», оскільки вона мала номінал саме в 1 пенні і була надрукована чорною фарбою. Також на марці був водяний знак у вигляді малої корони та портрет королеви Великої Британії Вікторії.

Переїнявши почин Англії, почали випускати поштові марки й інші країни.

В Україні поштові марки вперше з'явилися в 1918 році, в часи Української народної республіки. Творцями сюжетів поштових мініатюр були видатні графіки Георгій Нарбут і Антін Середа. На підставі закону Центральної Ради від 18 квітня 1918 року, замість зниклих з обігу розмінних монет, були випущені марки-гроші з номіналом від 10 до 50 шагів. Першу серію, названу «шагівковою», друкували на тонкому картоні з написом на звороті «Ходять нарівні з дзвінкою монетою».

Після УНР – більше 70 років – Україна жила без власних марок (хоча ще 1947 р. УРСР стала членом Всесвітнього поштового союзу). Лише з 1992 р. в країні почали друкуватися власні марки незалежної держави.

Цікава історія виготовлення поштових марок. Спочатку вони друкувалися на дуже недосконалих машинах, іноді, – навіть вручну. Використовувалась при цьому техніка гравюри – спосіб розмножування малюнка за допомогою друкарської форми з дерева, металу, пластмаси, лінолеуму тощо.

У наш час поштові марки друкуються на високоякісному папері фарбами з високим балом світло- та водостійкості. Зворотний бік марок гумують (проклеюють),

а для того, щоб полегшити відокремлення марок від аркуша та одну від одної, аркуш перфорується (проколюється). Перші марки не перфоровалися, їх відрізали ножицями. Перфорувальну ж машину винайшов працівник Дублінського поштамту Генрі Аргер.

Одразу після появи поштової марки з'явилися і поціновувачі, які зрозуміли не лише її безпосереднє практичне значення, а й художню цінність як твору прикладної графіки малих форм. Так поштова марка стала предметом колекціонування, а людей, які почали збирати знаки поштової оплати, з середини 60-х років XIX ст., стали називати філателістами.

У 1926 р. було створено Міжнародну федерацію філателії. В Україні існує Асоціація філателістів України та випускається он-лайн журнал «Філателія України».

З нагоди 100-річчя випуску перших поштових марок України, ПАТ «Укрпошта», у жовтні 2018 року, планує проведення XVI Національної філателістичної виставки з міжнародною участю «Укрфілекспо 2018».

В рамках проведення виставки, яка проходитиме в м. Києві, в «Українському домі», 9-14 жовтня 2018 року, відбудуться презентації та урочисті церемонії погашення нових знаків поштової оплати.